

Олена Горошкіна,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач відділу навчання української мови та літератури
Інституту педагогіки НАПН України,
e-mail: olenagoroshkina@gmail.com

МЕТОД ПРОЄКТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Ключові слова: метод, прийом, культурна компетентність, урок.

Необхідність формування ключових компетентностей учнів викликана сучасними життєвими потребами, оскільки необхідно підготувати дитину до життя в умовах складних політичних, економічних, соціокультурних викликів. У Державному стандарті базової середньої освіти зазначено, що «культурна компетентність передбачає наявність стійкого інтересу до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу, шанобливого ставлення до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин України, інших країн і народів; здатність розуміти й поцінувати творчі способи вираження й передачі ідей і смислів у різних культурах через різні види мистецтва й інші культурні форми; прагнення до розвитку й вираження власних ідей, почуттів засобами культури й мистецтва» [2, с. 4]

Для розв'язання пріоритетних завдань, що стоять перед учителями-словесниками сьогодні, потрібні інші методики, технології навчання української мови, базисним складником яких є методи. Це спонукає науковців і вчителів до пошуку ефективних методів і прийомів формування ключових компетентностей здобувачів освіти. Зазначимо, що в українській лінгводидактиці досі не розроблено досконалої класифікації методів, що забезпечували б суб'єктність учасників освітнього процесу, спрямовували їх на новий освітній результат, сприяли розвитку особистості кожного учня.

Ефективність організації навчання української мови значною мірою залежить від умотивованого відбору дидактичного інструментарію, зокрема

методів та прийомів навчання, проблема оптимального добору яких не нова в лінгводидактиці.

У контексті реалізації стратегічних завдань сучасної освіти з-поміж методів навчання української мови набув поширення метод проєктів, спрямований на розвиток критичного мислення, творчих здібностей, формування вмінь розв'язувати проблеми, працювати в команді, приймати рішення, керувати емоціями, ефективно спілкуватися, формулювати припущення, генерувати нові ідеї. Про тематику, типи, перебіг проєктів, розподіл ролей суб'єктів освітнього процесу ми писали в попередніх публікаціях [1].

Значний дидактичний, розвивальний і виховний потенціал має міжпредметний проєкт «Українська вишиванка» (6 клас), спрямований на збір, узагальнення й систематизацію відомостей про історію української вишивки, техніки вишивання, кольористику. Учні готують стислі інформаційні довідки про особливості вишивки в різних регіонах України, звертаючи особливу увагу на вживання м'якого знака в прикметниках (*сокальська, борщівська, волинська, тернопільська* та ін.), написання складних прикметників *червоно-чорна гама, червоно-блакитні кольори* тощо). Пропонуємо цей проєкт виконати під час опанування теми «Прикметник». Результатом проєкту стає мультимедійна презентація, підготовлена учнями колективно. Під час його виконання учні вчаться працювати колективно, відповідати за результати власної діяльності, узгоджувати свої дії з іншими. Крім того, вони ознайомлюються з цікавою етнокультурною інформацією, що допомагає усвідомити значення вишиванки для українського народу, адже це невід'ємний складник культури, важливий спосіб національного самовираження.

Отже, метод проєктів є ефективним інструментом формування культурної компетентності учнів у процесі навчання української мови.

Література

1. Горошкіна О. М. Лінгводидактичні засади навчання української мови в старших класах природничо-математичного профілю: монографія. Луганськ: Альма-матер, 2004. 362с.
2. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 898 від 30 вересня 2020 року. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>

Наталія Деркачова,
старший викладач
Національного педагогічного
університету імені М.П. Драгоманова,
e-mail: n.o.derkachova@npu.edu.ua

«КОД ВИШИВАНКИ»: В КОНТЕКСТІ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Ключові слова: вишиванка, звичаї, національне виховання студентів, патріотизм, правове виховання, студентська молодь, українські традиції.

Сьогодні проблема формування правової свідомої молоді в сучасній Україні є однією з пріоритетних, у зв'язку з подіями, які відбуваються в Україні. Після того, як Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» 24.02.2022 р. було введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин, то постало багато викликів перед державою. Саме це спонукає до пошуку нових засад національно-патріотичного виховання студентської молоді. Діяльність будь-якого вищого закладу освіти обов'язково передбачає виховну функцію. Відповідно до Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України (наказ МОН від 29 липня 2019 р. №1038), основоположними виховними напрямками є духовно-моральне, громадянське та військове патріотичне виховання молоді [1].

Одним із принципів національно-патріотичного виховання – є принцип історичної і соціальної пам'яті. Основна ідея цього принципу полягає в збереженні духовно-моральної і культурно-історичної спадщини українців,